

Mal for opprettelse av nye emner ved Det juridiske fakultet

For saksforberedning og fremlegg til programråd/vedtaksorgan

Emnenavn:

Behov, økonomi og ressurser.

Begrunnelse for opprettelse av emnet Tekst adresseres til PMR	
Jeg har hatt fagansvaret for JUS5701 Internasjonale menneskerettigheter i om lag et år. Det var i mange år ikke tilbud om undervisning i dette faget, men de to siste årene (H2014 og H2015) har studentene hatt tilbud om undervisning. Det er imidlertid et fag med relativt få studenter. Det er flere studenter som har ytret ønske til meg om at faget også gjøres tilgjengelig på BA-nivå. Dette vil også gjøre det mulig for studenter utenfor Det juridiske fakultet å ta faget. I den obligatoriske undervisningen på 1. avdeling annet semester (JUS1211 - Privatrett II), har studentene kun 4 studiepoeng med undervisning i menneskerettigheter. Menneskerettighetene har stor betydning i norsk rett, og det er også viktig at personer med annen fagbakgrunn har mulighet til å sette seg inn i menneskerettslige problemstillinger. Etter min oppfatning har Det juridiske fakultet et særlig ansvar i forhold til dette. Dersom valgemnet i menneskerettigheter åpnes opp også for studenter på BA-nivå, vil fakultetet bidra til opprettholdelsen og videreutvikling av dette viktige faget. Jeg ønsker at emnet skal hete «Menneskerettigheter», slik at nasjonalt forankrete menneskerettigheter - som vi ser på i undervisningen - også inkluderes i fagets navn, ikke bare de internasjonale. På skjemaet for endringer i litteratur, læringskrav m.m. har jeg i tråd med dette foreslått at JUS5701 skifter navn fra «Internasjonale menneskerettigheter» til «Menneskerettigheter».	
Kostnadsberegning PMR sekretær fyller ut dette	
Som andre valgemner på BA-nivå	
Ressurser	
- Finansiering av emnet	
- Instituttilknytning	Norsk senter for menneskerettigheter
- Faglig ansvarlig	Vibeke Blaker Strand
- Faglærere	Ingunn Ikdahl, Benedikte Moltumyr Høgberg, Kjetil Larsen og Mads Andenæs.
- Administrativt ansvarlig	
- Programtilknytning	

Emnets innhold

Innhold Beskriv emnets faglige innhold, en kort presentasjon av innhold i emnet med fokus på faglige temaer. Teksten inngår på emnesiden og skal være statisk informasjon, dvs. ikke gjenstand for jevnlig revisjon.	
Hovedtemaet i faget er menneskerettighetenes rettslige betydning, med særlig fokus på deres betydning i Norge. Individens menneskerettighetsvern settes i sentrum. Faget tar utgangspunkt i menneskerettighetene slik de er forankret i norsk lovgivning, herunder i Grunnloven, og i internasjonale menneskerettighetskonvensjoner som Norge er part til.	
Hva lærer du? Skriv 1-2 setninger (spisset i forhold til læringsutbyttet). Det skal i forhold til forrige punkt; "Innhold", være fokus på sluttprodukt, kompetansemål/ konkrete ferdigheter. Eks: «Emnet skal gi studentene en grunnleggende forståelse av begreper, problemstillinger og arbeidsmetoder innen[...]. Etter emnet skal studenten[...]» Teksten inngår på emnesiden og skal være statisk informasjon, dvs. ikke gjenstand for jevnlig revisjon.	
Emnet gir studentene en grunnleggende forståelse for menneskerettighetenes rettslige betydning, med særlig fokus på deres betydning i Norge. Du finner læringskrav og litteraturliste på emnets semesterside.	
Læringskrav Læringskravene fremgår på emnets semesterside og har klar sammenheng med litteraturlisten. Læringskravene skal deles inn i kvalifikasjonsrammeverkets tre kategorier. For å beskrive kunnskaper kan man for eksempel bruke formuleringer som 'kjenne til.', 'forstå.'. For å beskrive ferdighetsmål kan man for eksempel bruke formuleringer som 'anvende', 'analysere', mm.: Generell kompetanse kan for eksempel være ikke-fagspesifikke kunnskaper, ikke-fagspesifikke (overførbare) ferdigheter, eller holdninger. Læringskravene bør ellers være korte og konsise, og bør settes opp som en punktliste.	
Kunnskap	Studenten skal ha: • God kunnskap om hvordan menneskerettighetene er formalisert i norsk rett i dag.• Kunnskap om diskusjonene knyttet til legitimiteten til nasjonale og internasjonale håndhevingsorganer når det gjelder å fastlegge rettigheters innhold gjennom tolkning, og på hvilke måter disse diskusjonene påvirker politikkutformingene på menneskerettighetsområdet i Norge.• Kunnskap om sammenhengen mellom nasjonal og internasjonal håndhevingspraksis på menneskerettighetsområdet og nasjonal lovgivers spillerom, herunder spørsmålet om hvordan menneskerettigheter verner et mindretall mot flertallets avgjørelser.• Kunnskap om sentrale materielle problemstillinger.• Kunnskap om hvordan ulike institusjoner i Norge bidrar til å oppfylle menneskerettslige forpliktelser til

	å sikre at rettigheter blir reelle.
<i>Ferdigheter</i>	Studenten skal kunne: • Identifisere relevante problemstillinger innenfor fagområdet. • Opparbeide seg evne til å forstå betydningen menneskerettigheter har i møte med ulike typer problemstillinger i en norsk kontekst. • Kunne forstå begreper og betydningen av ulike rettskildefaktorer som både er forankret nasjonalt og internasjonalt. • Kunne foreta en kritisk vurdering av problemstillinger og drøftelser av faglige spørsmål innenfor fagområdet.
<i>Generell kompetanse</i>	Studenten skal kunne: • Ha et fundament for å kunne arbeide med konkrete menneskerettslige problemstillinger. • Ha et grunnlag for å kunne delta i samfunnsdebatten om viktige spørsmål knyttet til menneskerettigheter, herunder kommunisere betydningen av menneskerettigheter i en norsk kontekst.
Litteraturliste For emner som inngår i MiR programmet er sidetallsnormen 40 s. pr stp ved ba-nivå, 50-60 s. pr stp ved ma-nivå. For samfunnsvitenskapelige emner som f.eks HUMR-emner gjelder maks 80 s. pr stp.	
<i>Innføringslitteratur</i>	Andenæs, Mads: "Menneskerettene" §§ 12-13 i Knophs Oversikt over Norges rett, 14 utg. ved Kåre Lilleholt, Universitetsforlaget 2014, s. 61-71. Andenæs, Mads og Bjørge, Eirik: Menneskerettene og oss. Oslo, Universitetsforlaget 2012 Blaker Strand, Vibeke, og Larsen, Kjetil Mujezinović: Menneskerettigheter i et nøtteskall. Oslo, Gyldendal 2015 Høstmælingen, Njål: Hva er menneskerettigheter, Oslo, 2005
<i>Hovedlitteratur</i>	Menneskerettigheters stilling i norsk rett og tolking av menneskerettigheter i Norge: Baarsen, Arnfinn, «De nordiske høyesterettene som konstitusjonsdomstoler: Noen nyere utviklingslinjer i Norges Høyesterett», Foredrag på Nordisk høyesterettsdommerseminar, Stockholm 23. og 24. mars

2015 (25 s.)

Blaker Strand, Vibeke, og Larsen, Kjetil Mujezinović: *Menneskerettigheter i et nøtteskall*. Oslo, Gyldendal 2015 s. 20-34, 63-107, s. 218-227 (70 sider)

Blaker Strand, Vibeke: "Norway's Ratification of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities: Highlighting Current Discourses in the Field of Human Rights in Norway" i *Nordic Journal of Human Rights*, Vol. 32, No. 1 (2014) s. 75-83 (9 sider)

Blaker Strand, Vibeke: "På vei bort fra menneskerettslovens system? Om forutberegnelighetshensynets gjennomslagskraft." s. 218-228 i *Kritisk Juss* nr. 3 2010. (10 sider)

Føllesdal, Andreas: «Del av problemet, og del av løsningen: Den europeiske menneskerettighetsdomstolen og demokratisk selvstyre» i Harald Baldersheim og Øyvind Østerud (red.) «Det norske demokratiet i det 21. århundre» Fagbokforlaget 2014, s. 80-91 (12 s.)

NOU 2003:19 Makt og demokrati s. 74-87 – Særuttalelse fra utvalgsmedlem Hege Skjeie (14 s.)

Thorsnes, Ingrid Egeland: "Klageordning til FNs barnekonvensjon – nei takk?" i *Kritisk Juss* 2014 (9 s.)

Ulfstein, Geir: "Den rettslige betydningen av avgjørelser fra menneskerettslige konvensjonsorganer" s. 552-570 i *Lov og Rett* Vol 51, Nr. 9, 2012 (19 s.)

Østerud, Øyvind, Engelstad, Fredrik og Selle, Per: Tekst fra «Makten og demokratiet. En sluttbok fra Makt- og demokratiutredningen», Oslo, 2003. s. 116 – 126 (11 s.)

Statens plikter i forbindelse med implementering av internasjonale menneskerettigheter:

Boerefijn, Ineke: "International Human Rights in National Law" s. 631-656 Catarina Krause og Martin Scheinin (red.) "International Protection of Human Rights: A textbook" Åbo Akademi University Institute for Human Rights 2012 (26 s.)

Dokument 16 (2014-2015) Rapport til Stortingets presidentskap fra arbeidsgruppen som har utarbeidet forslag til lov og instruks om nasjonal institusjon for menneskerettigheter s. 5-41 (37 s.)

Enkeltspørsmål:

Innvandringsfeltet, saker som involverer barnets beste:

Sandberg, Kirsten: "The role of national courts in promoting children's rights: The case of Norway." i *The International Journal of Children's Rights* Vol. 22, No. 1 (2014) s. 1-20 (20 s.)

Havre Meidell, Merete: "Brutte bånd ved utvisning av foreldre – rettferdig for hvem?" s. 169-185 i Beatrice Halsaa og Anne Hellum (red.) "Rettferdighet", Universitetsforlaget 2010 (17 s.)

Blaker Strand, Vibeke: "Ikke kun en Grunnlov på papiret – Barns menneskerettigheter er styrket" i *Morgenbladet* 2015 (3 s.)

Religionsfrihet og foreldreretten i forbindelse med utdanning:

Evans, Carolyn: "Towards a Theory of Freedom of Religion or Belief" og "Historical Background" kap. 2 og 3 s. 18-50 i *Freedom of religion under the European Convention on Human Rights* Oxford University Press 2001. (33 s)

Ytringsfrihet:

Barendt, Eric: "Why Protect Freedom of Speech?" kap. 1 s. 1-39 "Freedom of Speech" Oxford University Press 2007 (39 s.)

Frihetsberøvelse i Norge:

Prop. 56 S (2012-2013) «Samtykke til ratifikasjon av valgfri protokoll av 18. desember 2002 til FN-konvensjonen av 10. desember 1984 mot tortur og annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.» s. 5-29 (t.o.m. pkt. 6.2.7) og s. 38-40 (f.o.m. pkt. 6.4.5). (28 s.)

	<u>ØSK-rettigheter:</u> Fredman, Sandra: "The Structure of Positive Duties" kap. 3 s. 65-91 I "Human Rights Transformed. Positive Rights and Positive Duties" Oxford University Press 2008 (27 s.) Ikdahl, Ingunn: "Myndighetene lar dem fryse" Debattinnlegg i Aftenposten Aften 11.2.2009 (1 s.)
<i>Tillegglitteratur</i>	Andenæs, Mads, Andreas Motzfeldt Kravik og Eirik Bjørge, «Høyesterett og EMD: samspill, subsidiaritet og skjønnsmargin» i Lov og rett 2015 nr. 5 s. 261-278 (18 sider) Andenæs, Mads, Andreas Motzfeldt Kravik og Eirik Bjørge, «Menneskerettsspørsmål for Høyesterett som EMD ikke har tatt stilling til» i Lov og rett 2015 nr. 6 side 323-343 (21 sider) Blaker Strand, Vibeke, og Larsen, Kjetil Mujezinović: "The Role of the European Convention on Human Rights in the Norwegian Legal Order", under publisering i Stefan Lorenzmeier og Vasilka Sancin (red.) "Contemporary Issues of Human Rights Protection in International and National Settings", Nomos Publishers og Hart Publishers 2015 (15 s.) Ketscher, Kirsten: «Ejendomsret til sociale udelser. Retrospektivt gensyn med Borthen og Thunheim i lyset af EMK Tp 1 art. 1 med inddragelse af Lindheim (Tomtefestesaken)» s. 315-330 i Ketscher, Lilleholt, Smith og Syse (red.) "Velferd og rettferd. Festskrift til Asbjørn Kjøenstad 70 år" Gyldendal Juridisk 2013 (16 s.) Kierulf, Anine: «Innenfra Og Utenfra - Grunnloven Og Menneskerettighetene» i Eirik Holmøyvik (red.) «Tolkingar av Grunnlova. Om forfatningsutviklinga 1814-2014" Pax 2013 (31 s.)
Tillatte hjelpemidler til eksamen	

Om emnet

Generelle fakta om emnet		
Emnekode i FS (fylles inn etter eventuelt vedtak om opprettelse)	JUR1701	
Emnenavn – bokmål	Menneskerettigheter	
Emnenavn – nynorsk		
Emnenavn – engelsk		
Antall studiepoeng	10	
Eksamenssemester (sett kryss)	Høstsemesteret	X ☐
	Vårsemesteret	☐
Undervisningssemester (sett kryss)	Høstsemesteret	X ☐
	Vårsemesteret	☐
Studienivå (sett kryss)	BA (Bachelor)	X ☐
	MA (Master)	☐
Hvis emnet inngår i en profil/emnegruppe, oppgi hvilken.		
Opptak og adgang		
Hvordan oppnås studierett til emnet? Studieprogram, evt andre opptak.		
Har emnet obligatorisk undervisning?	Nei	
Forkunnskaper		
Obligatoriske	Ingen obligatoriske forkunnskaper utover generell studiekompetanse.	
Anbefalte	Undervisning og pensum er utarbeidet for emnet på masternivå. Imidlertid er læringskrav på dette emnet justert for studenter på bachelornivå.	
Faglig overlapp med andre emner		
List opp emner og angi overlapp i studiepoeng <2/3 overlapp = fullt overlapp Mellom 2/3 og 1/3 overlapp = halvt overlapp >1/3 overlapp = ingen overlapp	Emne	Studiepoeng
	JUS5701	Full overlapp

Undervisning			
Undervisningsformer	Sett kryss	Antall timer	
- Forelesninger	☒ x	20	
- Kurs/Seminar	☐		
- Frivillige kurs-/fak.oppgaver	☐		
- PBL-undervisning	☐		
- Basisgrupper	☐		
-Veiledning	☐		
Beskriv eventuelle obligatoriske arbeidskrav eller undervisning			
Eksamen			
Eksamensform	Skriftlig skoleeksamen		
Eksamenstid	4 timer		
Karakterregel (sett kryss)	A-F (bokstavkarakter)	☐	X
	Bestått/Ikke bestått	☐	
Gis det utsatt eksamen? (sett kryss)	Ja	☒	X
	Nei	☐	
Inngår emnet i kvoteordning for gjentak av bestått eksamen? Gjelder emner som kan inngå i graden Master i rettsvitenskap	Ja		
Språk i undervisning, litteratur og eksamen			
	Norsk	Engelsk	
- Undervisning	☒ X	☐	
- Litteratur (pensum)	☒ X	☒ X	
- Eksamensoppgave	☒ X	☐	
- Eksamensbesvarelse	☒ X	☐	